

**Nieuwbouw woningen Bernhardstraat/Julianastraat,
Burg-Haamstede:
'quick scan' natuurwaarden**

Peter L. Meininger

Lisztlaan 5
4384 KM Vlissingen
tel. 06-11198676

23 augustus 2023

Inhoud

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Plangebied en geplande werkzaamheden	5
3. Wet natuurbescherming	7
3.1 Gebiedsbescherming.....	7
3.2 Natura 2000-gebieden	7
3.3 Stikstofdepositie.....	9
3.4 Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	9
3.5 Soortenbescherming	10
4. Aanpak, materiaal en methoden	11
4.1 Vraagstelling.....	11
4.2 Veldbezoek.....	11
4.3 Literatuur- en archiefonderzoek	11
5. Quick scan beschermde natuur en overige natuurwaarden	12
5.1 Beschermde muizen.....	12
5.2 Vleermuizen	13
5.3 Damhert	14
5.4 In Zeeland niet vrijgestelde zoogdieren	14
5.5 In Zeeland vrijgestelde zoogdieren	15
5.6 Algemene conclusie t.a.v. zoogdieren.....	16
5.7 Vogels	16
5.8 Amfibieën en reptielen	17
5.9 Vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren.....	19
5.10 Planten	19
6. Invasieve exoten	20
6.1 Wat zijn invasieve exoten?.....	20
6.2 Invasieve planten	20
6.3 Voorkomen in het plangebied.....	20
7. Ecologisch werkprotocol en richtlijnen voor de werkzaamheden	22
8. Literatuur.....	23

Samenvatting

De gemeente Schouwen-Duiveland heeft het voornemen de bouw van acht woningen toe te staan op een – nu braakliggende – kavel in Burgh-Haamstede, op de hoek van de Berhardstraat en de Julianastraat. MaGRID heeft in het kader van dit project in juli 2023 een ‘quick scan’ van natuurwaarden uitgevoerd. Ook zijn aanbevelingen gedaan voor een ecologisch werkprotocol.

Natura 2000-gebieden Significant negatieve effecten van de bouw alsmede het gebruik van de acht woningen op kwalificerende soorten en beschermde habitats van Natura 2000-gebieden in de (ruime) omgeving kunnen – gezien de afstand tot deze gebieden – redelijkerwijs worden uitgesloten (hoofdstuk 3).

Natuurwetwerk Nederland Significant negatieve effecten van de bouw alsmede het gebruik van de acht woningen op het Natuurnetwerk Nederland kunnen – gezien de afstand tot de aangewezen gebieden – redelijkerwijs worden uitgesloten (hoofdstuk 3).

Zoogdieren Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) zoogdieren kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig (hoofdstuk 5).

Broedvogels Een negatief effect op beschermde nesten, leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) vogels kan redelijkerwijs worden uitgesloten, mits aan de hierna genoemde voorwaarden wordt voldaan. De aanwezigheid van broedvogels in het plangebied maken een start van de uitvoering van de bouwwerkzaamheden tijdens de broedtijd onwenselijk. Dit betekent dat de werkzaamheden ‘veilig’ kunnen worden gestart in de periode 15 augustus-1 maart. Indien er eenmaal geregeld activiteiten zijn, kunnen deze ook in de broedtijd worden voortgezet. Kap van bomen en struiken dient per definitie plaats te vinden buiten de broedtijd, dus wél in de periode 15 augustus-1 maart (hoofdstuk 5).

Reptielen en amfibieën Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) reptielen en amfibieën kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig (hoofdstuk 5).

Vlinders, libellen etc. Significant negatieve effecten op leefgebied of voortplantingslocaties van vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren kunnen worden uitgesloten. Er komen geen wettelijk beschermde soorten voor. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig (hoofdstuk 5).

Planten In het plangebied komen geen wettelijk beschermde plantensoorten voor. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig (hoofdstuk 5).

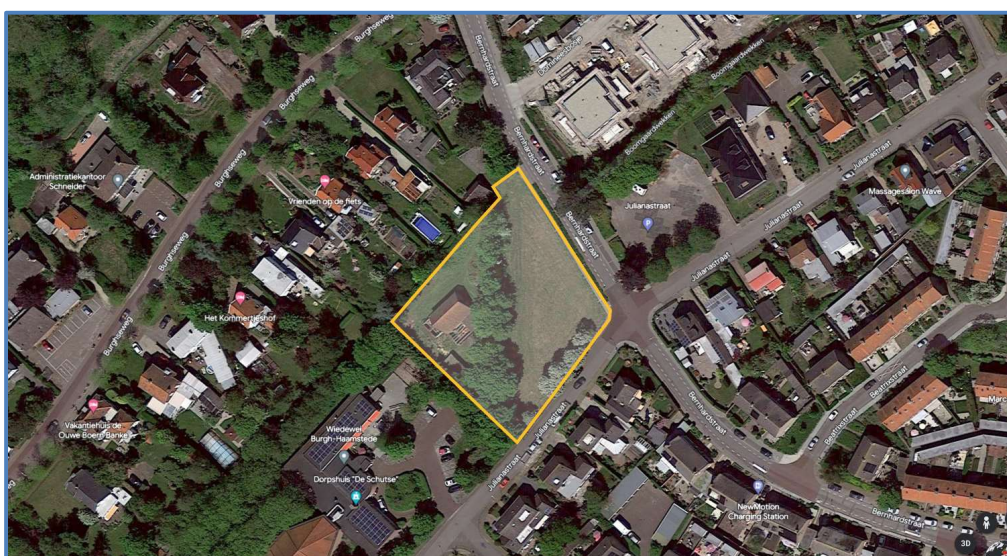
Invasieve en ‘lastige’ planten In het plangebied werden geen invasieve planten aangetroffen, maar wel de Japanse duizendknoop. Dit verdient zeker aandacht bij graafwerkzaamheden: voorkom verdere verspreiding en probeer de plant plaatselijk ‘uit te roeien’. Dit voorkomt dat de soort later opduikt in tuinen en schade kan toebrengen aan bestrating en leidingen (hoofdstuk 6).

1. Inleiding

De gemeente Schouwen-Duiveland heeft het voornemen de bouw van woningen toe te staan op een – nu braakliggende – kavel in Burgh-Haamstede. Het gaat om een perceel op de hoek van de Berhardstraat en de Julianastraat. De gemeente heeft bureau Juust b.v. benaderd voor het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing. Om overtredingen van de Wet natuurbescherming te voorkomen, heeft MaGRID in opdracht van Juust in het kader van dit project in juli 2023 een ‘quick scan’ van natuurwaarden uitgevoerd. Ook is een locatiespecifiek ecologisch werkprotocol opgesteld. In voorliggend document zijn zowel de resultaten van de ‘quick scan’ als het werkprotocol opgenomen.

Ligging van het projectgebied 'woningen Bernhardstraat/Julianastraat' te Burgh-Haamstede.

*Ligging van het projectgebied 'woningen Bernhardstraat/Julianastraat' te Burgh-Haamstede.
Nota Bene: het huis op de luchtfoto is inmiddels afgebroken.*

2. Plangebied en geplande werkzaamheden

Plangebied Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Burg-Haamstede in de gemeente Schouwen-Duiveland, Zeeland (hierna plangebied 'Berhardstraat/Julianastraat').

Beschrijving van het project Het project bestaat uit de bouw van acht sociale huurwoningen, omgeven door tuinen en nog aan te leggen groenvoorzieningen.

Beschrijving van de locatie De bouwka­vel is ge­le­gen op de hoek van de Bernhardstraat (noordoostzijde) en de Julianastraat (zuidoostzijde). Aan de overige zijden wordt de kavel begrensd door tuinen van woningen en een dorps­huis. Het perceel wordt dia­gonaal doorsneden door een bomenrij, met onder andere vrij forse gewone esdoorns, gewone essen en Spaanse aak (vel­des­doorn). De onder­groei van de bomenrij be­staat uit een­stij­lige meidoorn, dijk­vilt­braam, hulst en Japanse duizendknoop. Bomen en struiken op het bouw­ter­rein zullen waarschijnlijk moeten worden gekapt. Er is geen sprake van de af­braak van woningen. Wel is op het westelijke deel van de kavel een garage­box aanwezig met vier garages. Deze zal moeten verdwijnen, mogelijk door ver­plaatsing ervan.

Het westelijke deel van de kavel be­staat uit schraal, gemaaid grasland, met een enkele grote braam­struik. Op dit terrein staat een caravan. Naast de garage­box be­vindt zich een stapeltje stenen. Het oostelijke deel van de kavel is ingezaaid met een 'fleurig bloemen­meng­sel', met onder andere grote klap­roos, wilde cichorei en wilde peen. De randen langs het trottoir zijn gemaaid.

Timing van uitvoering Het is nog onbekend wanneer de bouw van de woningen zal plaatsvinden.

Aan- en afvoerroute Aanvoer van bouw­ma­te­ri­a­len zal plaatsvinden over de weg.

In te zetten materieel Vrachtwagens, graaf­ma­chine, bouw­kraan.

Opslag van materiaal en materieel Ma­te­ri­aal en ma­te­rieel zullen tijdens de bouw­fase tijdelijk worden opgeslagen nabij de bouw­lo­catie. Het is onbekend of er grond wordt afgevoerd en/of aangevoerd.

Het oostelijke deel van de bouwka­vel is ingezaaid met een ‘fleurig bloemenmengsel’.

*Het westelijke deel van de bouwka­vel bestaat uit gemaaid, schraal grasland.
Hier bevinden zich een garagebox en een caravan.*

3. Wet natuurbescherming

3.1 Gebiedsbescherming

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de bepalingen uit de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden, onder andere:

- Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die de voormalig Minister van Economische Zaken en de huidige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 2.1, lid 1).
- Het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het samenhangende ecologische netwerk waarvoor de provincies (gedeputeerde staten) zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding (art. 1.12, lid 2).

De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor, hiervoor geldt een 'nee, tenzij' regime.

3.2 Natura 2000-gebieden

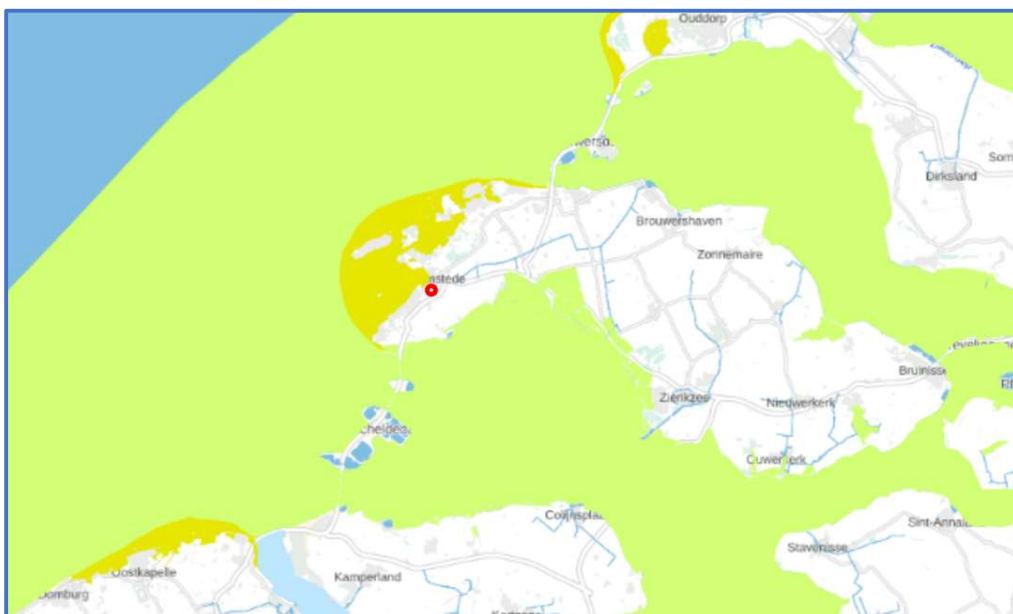
Algemeen Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitat of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art. 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning pas verleend nadat uit een Passende Beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art. 2.7 lid 3 onder a en art. 2.8 lid 1).

Natura 2000-gebieden in de omgeving De begrenzing van Natura 2000-gebied Kop van Schouwen ligt vrij dicht bij het plangebied, namelijk op 120 meter. Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied liggen als 'buffer' huizen met tuinen en de Burghseweg: een drukke verbindingsweg tussen Burgh en Haamstede. De bouwactiviteiten in het plangebied zijn tijdelijk en vinden grotendeels plaats buiten het broedseizoen. Gezien afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Kop van Schouwen', de tijdelijkheid van de bouwactiviteiten en het toekomstig gebruik van de nieuwe woningen, kunnen (verstorende) effecten op kwalificerende soorten en beschermde habitats van genoemd Natura 2000-gebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

In geel de begrenzing van Natura 2000-gebied 'Kop van Schouwen' in de omgeving van het plangebied Bernhardstraat/Julianastraat te Burgh-Haamstede (rode ovaal). (bron: <https://kaarten.zeeland.nl/map/natura2000>).

Op basis van de Natura-2000 kaart van de website van de Provincie Zeeland ligt het plangebied Bernhardstraat/Julianastraat, Burgh-Haamstede ruimschoots buiten de begrenzing van de volgende Natura 2000-gebieden (tussen haakjes de kortste afstand tot de begrenzing; alleen gebieden binnen 25 km): Oosterschelde (2,2 km), Voordelta (4 km), Grevelingen (8 km), Duinen van Goeree (13 km), Veerse Meer (14 km) en Manteling van Walcheren (14,5 km). Gezien de forse afstand tussen het plangebied en de begrenzing van deze Natura 2000-gebieden kunnen (verstorende) effecten van de werkzaamheden op kwalificerende soorten en beschermde habitats van deze gebieden redelijkerwijs worden uitgesloten.

In lichtgroen en geel de begrenzing van Natura 2000-gebieden in de ruime omgeving van het plangebied Bernhardstraat/Julianastraat te Burgh-Haamstede (rode cirkel) (bron: <https://kaarten.zeeland.nl/map/natura2000>).

Conclusie Natura 2000-gebieden *Significant negatieve effecten van de bouw alsmede het gebruik van acht woningen aan de Bernhardstraat/Julianastraat te Burgh-Haamstede op kwalificerende soorten en beschermde habitats van Natura 2000-gebieden in de (ruime) omgeving kunnen - gezien de afstand tot deze gebieden – redelijkerwijs worden uitgesloten.*

3.3 Stikstofdepositie

Bij de bouw van woningen aan de Bernhardstraat/Julianastraat te Burgh-Haamstede, graafwerk en transport van materiaal komt stikstof vrij. Onderdeel van een Passende Beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming is de 'stikstofparagraaf'. In het kader van deze quick scan zijn geen berekeningen uitgevoerd met de AERIUS-rekentool. Er worden dus ook geen uitspraken gedaan over mogelijke effecten van eventuele extra stikstofdepositie op de vegetatie van de diverse Natura 2000-gebieden in de ruime omgeving van het plangebied.

3.4 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied valt buiten de begrenzing van Natuurnetwerk Nederland en grenst daar nergens aan (NNN; zie figuur). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is het Slotbos, op ongeveer 120 meter afstand van het plangebied. Gezien afstand tussen het plangebied en de NNN-gebieden, de tijdelijkheid van de bouw, het gebruik van de nieuwe woningen en de aanwezigheid van een 'buffer' in de vorm van huizen, tuinen en de drukke Burghseweg, kunnen (verstorende) effecten op NNN redelijkerwijs worden uitgesloten. Uitvoering van het plan zal geen significante veranderingen veroorzaken in het landschap, in de aanwezige habitats en in geluidsbelasting. Er is dus geen sprake van externe werking op NNN.

Conclusie Natuurwetwerk Nederland *Significant negatieve effecten van de bouw alsmede het gebruik van acht woningen aan de Bernhardstraat/Julianastraat te Burgh-Haamstede op het Natuurnetwerk Nederland kunnen – gezien de afstand tot de aangewezen gebieden – redelijkerwijs worden uitgesloten.*

Begrenzing van Natuurnetwerk Nederland (NNN) volgens natuurbeheerplan Zeeland 2023
 (https://kaarten.zeeland.nl/map/natuur_landschap). Rode ovaal is plangebied Bernhardstraat te Burgh-Haamstede.

3.5 Soortenbescherming

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. Vanuit deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het doel van deze natuurwetgeving is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen, rekening te houden met de aanwezige natuurwaarden kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Zo zijn alle broedvogels beschermd: nesten, eieren en jongen mogen niet worden verstoord of vernietigd. Indien schade aan (zwaarder) beschermde soorten niet te voorkomen is, is een ontheffing noodzakelijk.

Effecten op zwaarder beschermde soorten, waarvoor een ontheffing nodig is van het bevoegd gezag (in dit geval de Provincie Zeeland), kunnen op basis van gegevens in de NDFF, literatuur, eigen veldkennis en het veldbezoek aan het werkgebied redelijkerwijs worden uitgesloten. Er is dan ook geen nader onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van deze soorten en soortgroepen (zie hoofdstuk 5 voor nadere toelichting).

Voor alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, dus ook voor onbeschermde en beschermde soorten die zijn vrijgesteld, geldt de 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend planten- en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

4. Aanpak, materiaal en methoden

4.1 Vraagstelling

Om eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming te signaleren bij de uitvoering van de werkzaamheden dienen in de ‘quick scan’ de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Onder welk beschermingsregime vallen deze soorten?
2. Welke invloed hebben de werkzaamheden op de beschermde soorten? Geldt wellicht een algemene vrijstelling voor één of meerdere soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden, of kan gewerkt worden met een gedragscode.
6. Welke overige natuurwaarden komen in het plangebied voor en hoe kan worden voldaan aan de algemene zorgplicht?

In hoofdstuk 7 zijn suggesties gedaan voor een ‘ecologisch werkprotocol’.

4.2 Veldbezoek

Verkenning Het plangebied Bernhardstraat/Julianastraat te Burgh-Haamstede en omgeving werd bezocht op 19 juli 2023. Hierbij werd vooral gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren, de aanwezige habitats en mogelijke knelpunten t.a.v. de werkzaamheden in relatie tot de aanwezige natuurwaarden (zie hoofdstuk 5).

Invasieve exoten en ‘lastige’ planten Er is ook gelet op de aanwezigheid van invasieve soorten en andere ‘lastige planten’, zoals alsemambrosia, azijnboom, Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw. Dit is onder andere van belang bij graafwerkzaamheden en bij verplaatsing van grond met ongewenste plantendelen (zie hoofdstuk 6).

4.3 Literatuur- en archiefonderzoek

Gegevens over in het plangebied aanwezige flora en fauna aanwezig in de NDFF (Nationale Database Flora en Fauna) werden geraadpleegd. Daarnaast is gebruik gemaakt van diverse publicaties en eigen veldkennis.

5. Quick scan beschermde natuur en overige natuurwaarden

5.1 Beschermde muizen

Veldspitsmuis en waterspitsmuis zijn landelijk beschermde soorten onder de Wet Natuurbescherming. De verspreiding van de veldspitsmuis in Nederland is beperkt tot Zeeuws-Vlaanderen (Bekker *et al.* 2010). De noordse woelmuis is beschermd onder de Habitatrichtlijn (Habitatrichtlijn bijlage II 9).

Waterspitsmuis De waterspitsmuis komt in vrijwel alle delen van Zeeland voor, maar is nergens algemeen. De soort bewoont rietlanden, moerassen en andere natte gebieden met een uitgebreide oevervegetatie en – bij voorkeur ook – met drijvende vegetatie. De waterspitsmuis is niet bekend uit het plangebied (Bekker *et al.* 2010). Het voorkomen van waterspitsmuizen in het plangebied is vrijwel uitgesloten. Geschikte habitat ontbreekt er immers.

Conclusie waterspitsmuis *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op de waterspitsmuis zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Noordse woelmuis De Noordse woelmuis is een zeldzame muizensoort die leeft in hoog grasland en rietland. De Nederlandse populatie is bijzonder, omdat het om een ondersoort gaat die alleen hier voorkomt. De verspreiding van de noordse woelmuis in Zeeland is beperkt tot Schouwen-Duiveland, de Grevelingen en de eilanden langs de Philipsdam. De Maire bij Oosterland, de Zuidhoekinlagen en de zuidkust van Schouwen-Duiveland zijn de belangrijkste Zeeuwse leefgebieden van de noordse woelmuis. Ook op de Kop van Schouwen komt de noordse woelmuis nog in redelijke aantallen voor (Jacobusse 2019). De inlagen van Noord-Beveland en enkele gebieden in het Veerse Meer en op Zuid-Beveland herbergen mogelijk nog kwijnende populaties (Bekker *et al.* 2010). De noordse woelmuis is erg gevoelig voor concurrentie met andere woelmuizen. Met name de concurrentie met veldmuizen en aardmuizen is bekend. De noordse woelmuis wordt dan teruggedrongen tot natte vegetatietypen, die de twee andere soorten mijden (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014a).

In Zeeland komt de noordse woelmuis vrijwel alleen voor in brakke milieus met riet- en kruidenrijke vegetaties. Op Schouwen-Duiveland is het voorkomen van de noordse woelmuis vrijwel beperkt tot vochtige en natte ruigten in de duinen van de Kop van Schouwen, en in de inlagen en karrenvelden langs de zuidkust (tussen Westenschouwen en Zierikzee) (o.a. Jacobusse 2019). Het plangebied bestaat uit droog grasland en een bomenrij met ondergroei, en vormt daarmee geen geschikte habitat voor de noordse woelmuis. Noordse woelmuizen zijn niet bekend uit het plangebied of directe omgeving.

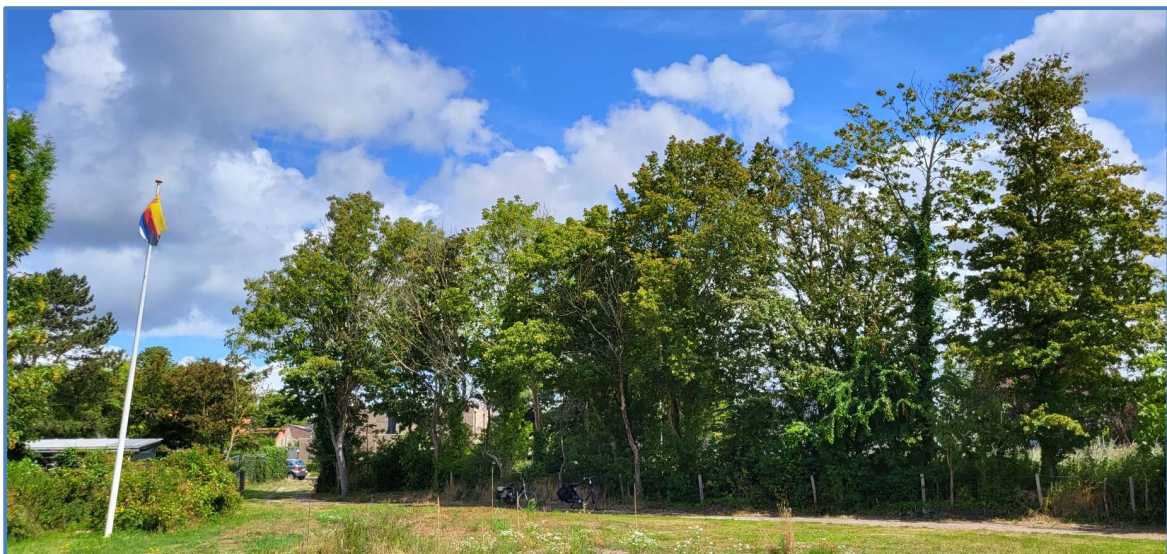
Conclusie noordse woelmuis *Significant negatieve effecten van de bouw van woningen op het perceel Bernhardstraat/Julianastraat op de noordse woelmuis (populatie, oppervlakte of kwaliteit van het leefgebied) kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten. De soort ontbreekt immers in het plangebied en directe omgeving. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

5.2 Vleermuizen

Soorten In het plangebied komen waarschijnlijk met enige regelmaat diverse soorten vleermuizen voor, met name tijdens het nachtelijke foerageren. Het voorkomen van de volgende soorten lijkt mogelijk: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis.

Foerageergebieden en vliegroutes De bomenrij op de bouwkael vervult waarschijnlijk een functie als foerageerplaats en vliegroute voor vleermuizen. Gezien de aanwezigheid van veel bomen en struiken in de omgeving zal de foerageerfunctie voor vleermuizen niet ingrijpend veranderen. Daarnaast zullen er nieuwe bomen worden geplant rond de te bouwen huizen. Substantieel verlies van foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen is daarmee redelijkerwijs uit te sluiten.

Verblijfplaatsen De aanwezige bomen zijn visueel geïnspecteerd (met een kijker) op de aanwezigheid van holten, scheuren en openingen die mogelijk toegang geven tot verblijfplaatsen voor vleermuizen. Ook de garagebox is geïnspecteerd, maar ook deze biedt geen enkele toegang voor vleermuizen. Er zijn derhalve op de bouwkael geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen waargenomen.

In de te kappen bomenrij zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Conclusie vleermuizen Een significant negatief effect op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (wettelijk beschermde) vleermuizen kan worden uitgesloten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.

5.3 Damhert

Het damhert is beschermd onder de Wet natuurbescherming. In de Kop van Schouwen komt een vrij omvangrijke populatie voor (honderden dieren). Deze verblijven hoofdzakelijk in de natuurgebieden, maar zwervers belanden vrij vaak in tuinen en in agrarisch gebied. Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor het damhert.

Conclusie damhert Een significant negatief effect op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van het damhert kan worden uitgesloten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.

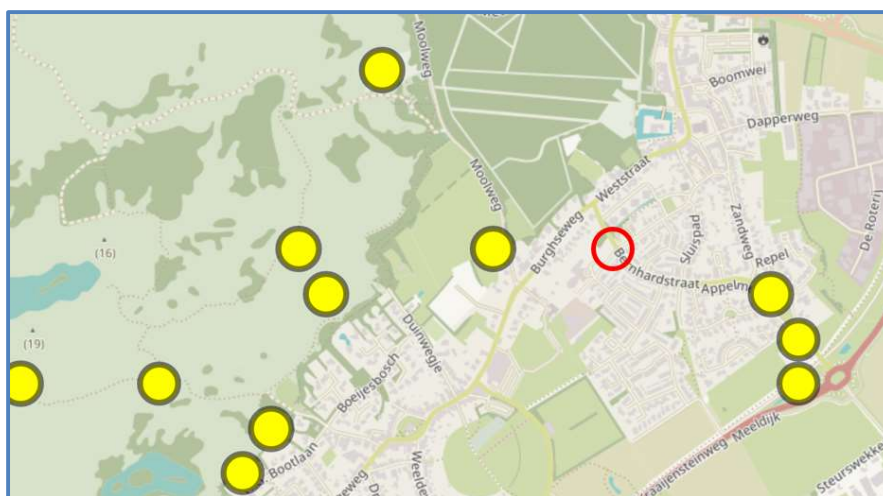
5.4 In Zeeland niet vrijgestelde zoogdieren

Er is een aantal soorten zoogdieren waarvoor een landelijke vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming, maar waarvoor in Zeeland wel een ontheffing noodzakelijk is bij significante aantasting van het leefgebied, rust- of voorplantingslocaties. Dit zijn met name haas, konijn en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, steenmarter, wezel).

Haas De haas is niet zeldzaam in het nabijgelegen open duin- en poldergebied en bezoekt mogelijk incidenteel het plangebied. Geschikt voorplantingshabitat ontbreekt er echter. Indien wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 7), is het doden van eventueel aanwezige hazen uitgesloten.

Conclusie haas *Negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied de haas zijn op voorhand uit te sluiten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Konijn Er zijn geen recente (sinds 2015) waarnemingen bekend uit het plangebied en de directe omgeving ervan (binnen 250 m). Tijdens het veldbezoek werd goed gelet op de aanwezigheid van hollen, keutels en andere sporen van konijnen, maar deze zijn niet aangetroffen.

Waarnemingen van het konijn in de omgeving van het plangebied (rode cirkel) in 2015-2023 (NDFF).

Conclusie konijn *Negatieve effecten van de werkzaamheden op het konijn zijn redelijkerwijs op voorhand uit te sluiten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Kleine marterachtigen Hoewel de steenmarter de laatste jaren geregeld is aangetroffen op Walcheren en in Zeeuws-Vlaanderen, ontbreken zekere waarnemingen van Schouwen-Duiveland. Uit de periode 1989-2008 zijn uit de ruime omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van bunzing, hermelijn en wezel (Bekker *et al.* 2010). Ook na 2010 zijn deze drie soorten marterachtigen aangetroffen in de ruime omgeving van het plangebied, maar nooit op of in de directe omgeving (binnen 100 m) van het bouwkveld. De **bunzing** wordt geregeld aangetroffen in het buitengebied van Burgh-Haamstede, met name als verkeersslachtoffer op de N57, maar ook een keer bij het Slotbos. De enige recente waarneming van een **hermelijn** is van een verkeersslachtoffer op de Serooskerkseweg in augustus 2022. Sinds 2010 is de **wezel** slechts incidenteel in de ruime omgeving van het plangebied aangetroffen: in juni 2012 in het Slotbos van Haamstede en in juni 2015 als verkeersslachtoffer op de N57.

De aanwezige habitat in het plangebied lijkt in potentie geschikt voor deze marterachtigen, maar de ligging midden in de bebouwde kom van Burgh-Haamstede maakt het voorkomen hier minder waarschijnlijk. Indien wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 7), is het doden van eventueel aanwezige kleine marterachtigen uitgesloten.

Conclusie kleine marterachtigen *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op kleine marterachtigen zijn redelijkerwijs op voorhand uit te sluiten, mits wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol. Er is dan geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

5.5 In Zeeland vrijgestelde zoogdieren

Soorten zoals egel, mol, ree en vos vallen onder de provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming. Deze soorten komen voor in het plangebied (vos incidenteel) of de directe omgeving. Uiteraard geldt voor deze soorten wel de zorgplicht, waaraan wordt voldaan mits wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 7).

Op het westelijke deel van de bouwkael zijn veel molshopen aanwezig.

5.6 Algemene conclusie t.a.v. zoogdieren

Significant negatieve effecten op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) zoogdieren kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten, mits wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 7).

Conclusie zoogdieren *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) zoogdieren kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

5.7 Vogels

Broedvogels In en nabij het plangebied komen geen jaarrond beschermde vogelnesten van roofvogels of uilen voor. De garageboxen zullen worden verwijderd, maar deze bieden geen broedgelegenheid voor vogels zoals huismussen. Er worden geen gebouwen afgebroken, zodat er geen broedplaatsen van huismussen of gierzwaluwen verdwijnen.

In en rond het plangebied (in de omringende hagen en in aangrenzende tuinen) broeden diverse vogelsoorten, onder andere heggenmus, groenling, merel, tjiftjaf, winterkoning, zanglijster en zwartkop.

Conclusie broedvogels *Een negatief effect op beschermde nesten, leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) vogels kan redelijkerwijs worden uitgesloten, mits aan de hierna genoemde voorwaarden wordt voldaan. De aanwezigheid van broedvogels in het plangebied maken een start van de uitvoering van de bouwwerkzaamheden*

tijdens de broedtijd onwenselijk. Dit betekent dat de werkzaamheden ‘veilig’ kunnen worden gestart in de periode 15 augustus-1 maart. Indien er eenmaal geregeld activiteiten zijn, kunnen deze ook in de broedtijd worden voortgezet. Kap van bomen en struiken dient per definitie plaats te vinden buiten de broedtijd, dus wél in de periode 15 augustus-1 maart.

5.8 Amfibieën en reptielen

Levendbarende hagedis De levendbarende hagedis is beschermd volgens de Wet natuurbescherming. Deze soort is niet zeldzaam in de duinen van de Kop van Schouwen, met name in vochtige duingraslanden. De dichtstbij het plangebied gelegen waarnemingen zijn gedaan in Het Zeepe (de Jong *et al.* 2020). In het plangebied ontbreekt geschikte habitat, maar incidenteel voorkomen van een enkele hagedis is niet geheel uitgesloten.

Conclusie levendbarende hagedis *Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Boomkikker De boomkikker is beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn, bijlage 4). Deze soort is niet zeldzaam in de Kop van Schouwen en komt ook voor op enkele plaatsen in de bebouwde kom van Burgh en Haamstede. Het gaat hier overigens om nakomelingen van geïntroduceerde dieren, die tussen 1975 en 1990 in grote aantallen zijn uitgezet in boomgaarden bij Haamstede. De herkomst van deze dieren is onbekend, maar recente foto's tonen de inheemse boomkikker (*Rana arborea*) (Musters 2020). De boomkikker plant zich voort in visvrije, zonnig gelegen en matig voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie. Buiten de voortplantingstijd leven boomkikkers op het land en ook tijdens de voortplantingstijd zitten ze overdag vaak in de oevervegetatie of aangrenzend struweel. Ze overwinteren op het land. De boomkikker heeft een voorkeur voor het landschapstype 'bos en struweel' en stelt hoge eisen aan zijn leefgebied. Als landhabitat zijn vooral zonnig gelegen zoom- en mantelvegetaties, vegetaties van meerjarige kruiden en braamstruwelen van belang (ravin.nl/Soorten/Soortinformatie/boomkikker). In het plangebied ontbreekt geschikte (voortplantings)habitat voor de boomkikker, maar incidenteel voorkomen is niet ondenkbaar.

Conclusie boomkikker *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied of voortplantingslocaties van de boomkikker zijn redelijkerwijs op voorhand uit te sluiten, mits wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol. Er is dan geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Heikikker De heikikker is beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn, bijlage 4). Deze soort komt vrij schaars voor in natte delen van de Schouwse duinen. De dichtstbij het plangebied gelegen waarnemingen zijn gedaan in Het Zeepe, op meer dan 1 km van het plangebied (de Jong *et al.* 2020). Heikikkers overwinteren op vorstvrije plaatsen op het land van eind oktober tot begin maart. In tegenstelling tot de bruine kikker overwintert de heikikker nagenoeg niet in het water (ravin.nl/Soorten/Soortinformatie/heikikker). In het plangebied ontbreekt geschikte habitat voor deze soort.

Conclusie heikikker *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied of voortplantingslocaties van de heikikker zijn redelijkerwijs op voorhand. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Rugstreeppad De rugstreeppad is beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn, bijlage 4). Deze soort is niet zeldzaam op Schouwen-Duiveland en komt ook voor in de duinen en op enkele plaatsen in de bebouwde kom van Burgh en Haamstede. In en om het plangebied ontbreekt op dit moment geschikte habitat. De soort gebruikt ondiepe zoete of brakke plassen als voortplantingsgebied. In Nederland kan de rugstreeppad gedurende een lange periode eieren afzetten: van half april tot en met september. Rugstreeppadden kunnen als pionier flinke afstanden afleggen en snel nieuwe geschikte gebieden koloniseren. Ze overwinteren onder andere in zandhopen. Voor nadere details zie de Soortenstandaard Rugstreeppad (Rijksdienst voor ondernemend Nederland 2014).

Conclusie Rugstreeppad *Indien wordt voorkomen dat tijdens de werkzaamheden geschikte voortplantingshabitat voor rugstreeppadden ontstaat (ondiepe zoete of brakke plassen in medio april-medio september) of er tijdelijk grondhopen blijven liggen in het najaar (waar ze in kunnen kruipen om te overwinteren), kunnen effecten op rugstreeppadden redelijkerwijs worden uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

Rugstreeppad in Zeeuws-Vlaanderen (Peter Meininger).

Overige soorten De gewone pad, bruine kikker, groene kikker (complex) en kleine watersalamander (alle met een provinciale vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) komen zeker of waarschijnlijk voor in de omgeving van het plangebied, met name in (tuin)vijvers.

Conclusie overige amfibieën en reptielen *Voor de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling van toepassing is, geldt de zorgplicht. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.*

5.9 Vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vlinders en libellen (en overige ongewervelde dieren) bekend en dit kan op grond van het ontbreken van geschikte habitat vrijwel worden uitgesloten. De grote vos (een beschermde dagvlinder) heeft op Schouwen-Duiveland alleen een kleine populatie in het Krekengebied Ouwerkerk (NDFF). Zwervers duiken incidenteel elders op het eiland op.

Conclusie vlinders, libellen etc. Significant negatieve effecten op leefgebied of voortplantingslocaties van vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren kunnen worden uitgesloten. Er komen geen wettelijk beschermde soorten voor. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.

5.10 Planten

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde (vaat-)planten bekend (Meininger 2018, NDFF), noch zijn deze tijdens het veldbezoek aangetroffen. De aanwezigheid van beschermde planten kan op grond van het ontbreken van geschikte habitat worden uitgesloten.

Conclusie planten In het plangebied komen geen wettelijk beschermde plantensoorten voor. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.

6. Invasieve exoten

6.1 Wat zijn invasieve exoten?

Een exoot is een plant, dier of ander organisme dat van nature niet in Nederland voorkomt. Als een soort schadelijk is voor de natuur, noemen we ze invasieve exoten. Sinds 3 augustus 2016 is er een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van schadelijke exotische planten en dieren. De schade die invasieve exoten veroorzaken, is een Europees probleem. Om dit probleem zo effectief mogelijk aan te pakken, is een Europese verordening ontwikkeld. Hierin staat een aantal ge- en verboden om schade in de Europese Unie zoveel mogelijk te voorkomen. Onderdeel van de verordening is de zogenaamde 'Unielijst'. Hierop staan soorten die al in delen van de Europese Unie voorkomen en schade toebrengen of dit in de toekomst waarschijnlijk gaan doen (nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten). Voor lidstaten geldt de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. En als dat niet lukt om de populatie zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

6.2 Invasieve planten

Van de 26 soorten invasieve landplanten die op de 'Unielijst' staan, zijn op Schouwen-Duiveland alleen aangetroffen: de reuzenberenklauw (op vrij veel plaatsen) en de reuzenbalsemien (vooral in de Kop van Schouwen, maar ook op enkele andere plaatsen, onder andere bij Kerkwerf en Schuddebeurs). Daarnaast zijn er nog drie 'lastige' plantensoorten aangetroffen die (nog) niet op de 'Unielijst' staan: alsemambrosia, azijnboom en Japanse duizendknoop. Op de 'Unielijst' staan ook invasieve waterplanten, maar in het plangebied ontbreekt geschikte habitat voor deze soorten.

6.3 Voorkomen in het plangebied

In het plangebied werden geen invasieve planten aangetroffen, maar wel de *Japanse duizendknoop*. Hiervan zijn meerdere forse planten aanwezig als ondergroei van de bomenrij. Bovendien is een 'haard' van enkele vierkante meters aanwezig in het gemaaid grasveld op het westelijke deel van de bouwkaai. Dit verdient zeker aandacht bij graafwerkzaamheden: voorkom verdere verspreiding en probeer de plant plaatselijk 'uit te roeien'. Dit voorkomt dat de soort later opduikt in tuinen en schade kan toebrengen aan bestrating en leidingen.

Deel van de groeiplaats van Japanse duizendknoop op het westelijke deel van de bouwkael.

7. Ecologisch werkprotocol en richtlijnen voor de werkzaamheden

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de 'algemene zorgplicht' uit de Wet natuurbescherming. Voor alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, dus ook voor onbeschermde en beschermde soorten die zijn vrijgesteld, geldt deze 'algemene zorgplicht'. Dit houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend planten- en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Volgens diverse gedragscodes is het opstellen van een ecologisch werkprotocol verplicht en leidend bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Hieronder staan richtlijnen om negatieve effecten op de in het gebied voorkomende planten en dieren zo veel mogelijk te beperken.

- Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast.
- Schade aan bermen, slootkanten, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing, wordt voorkomen.
- De rijsnelheid van machines wordt zo afgesteld dat dieren zo veel mogelijk kunnen wegvluchten. Bij voorkeur wordt stapvoets gereden.
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen.
- Werkzaamheden vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode, opdat verstoring van de omgeving door verlichting wordt voorkomen. Bij nachtelijke verlichting van een werklocatie wordt uitstraling naar de omgeving vanaf een uur na zonsondergang zo veel mogelijk voorkomen.
- Er wordt één kant op gewerkt en – indien aan de orde – van de dichte zijde naar het open water of gebied gewerkt, zodat dieren kunnen wegvluchten. Dit geldt voor alle groenzones.
- Kap-, snoei en rooiwerkzaamheden worden buiten het broedseizoen van de vogels gepland. Dit geldt ook voor het verwijderen van takkenbossen en dergelijke. Als broedseizoen geldt in dit geval de periode van 1 maart tot 15 augustus, maar in een vroeg of laat voor- of najaar kunnen deze grenzen in overleg met een ecologisch deskundige worden aangepast. Bouwactiviteiten, bestrating en aanplant kunnen ook tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, mits de activiteit vóór het broedseizoen is gestart óf door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat er geen broedvogels aanwezig zijn.
- Aangetroffen broedende vogels, in gebruik zijnde nesten en eieren dienen altijd te worden gespaard, ook buiten het reguliere broedseizoen. Broedende vogels mogen evenmin worden verstoord. Het personeel dient te allen tijde te letten op alarmerende vogels en hun nesten.
- Voer vrijkomende materialen netjes af en voorkom dat deze in de omgeving belanden.
- Maak bij de aan- en afvoer van materialen en materieel met vrachtwagens over bermen of andere kruidachtige vegetaties gebruik van rijplaten, waardoor schade aan de grasmat en de vegetatie en ook insporing wordt voorkomen.

8. Literatuur

Bekker J.P., Calle L., Dobbelaar S., Fortuin A., Jacobusse C. & de Kraker K. 2010. *Zoogdieren in Zeeland*. Fauna Zeelandica deel 6, Zoogdierwerkgroep Zeeland / Het Zeeuwse Landschap, *sine loco*.

Meininger P.L. (redactie) 2018. *Flora Zeelandica. Verspreiding van planten in het Zeeuwse landschap in heden en verleden*. FLORON, Nijmegen.

Musters K. 2020. Boomkikkers op Schouwen. *Ravon* 9 3(3): 49-51.

Jacobusse E. 2019. *Provinciaal beschermingsplan noordse woelmuis. Een onderzoek naar de manier waarop binnen de provincie Zeeland voldaan kan worden aan de instandhoudingsdoelen voor de noordse woelmuis*. Afstudeeronderzoek Aeres Hogeschool, Almere / Provincie Zeeland, Middelburg.

de Jong J., Leenhouts M. & Lesnik G. 2020. *Onderzoek naar de heikikker (Rana arvalis) en levendbarende hagedis (Zootoca vivipara) op Schouwen-Duiveland*. Rapport. HAS Kennistransfer en Bedrijfsopleidingen, 's-Hertogenbosch.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014. *Soortenstandaard Rugstreeppad, versie 1.1* / maart 2014. RVO-S11-401/BF15896.
rvo.nl/sites/default/files/2015/01/Soortenstandaard%20Rugstreeppad.pdf.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014a. *Soortenstandaard noordse woelmuis, versie 1.1* / maart 2014. RVO-S06-401/BF15896.
rvo.nl/sites/default/files/2015/01/Soortenstandaard%20Noordse%20woelmuis.pdf.